I. ч. 272. (427) ...иця, 5. грудня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і за кордоном
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Незвичайно сміливе осягнення німецької воєнної флоти

80 німецьких моряків захопило совітський транспортовий корабель з 3-тисячною залогою.

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 4. 12. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

В Донецькому басейні відбито сильніші ворожі наступи з кривавими втратами для противника. Перед Петербургом заломилися нові спроби ворога виломатися.

Летунство знищило частину шляху мурманської залізниці і бомбардувало Петербург вдень і вночі.

Фінські війська зайняли Ганге. Підчас втечі з Ганге великий совітський транспортовий корабель „Сталін" (містоти 12.000 тон) наїхав на німецько-фінську мінову заставу і вибухи трьох мін ушкодили його. Два німецькі стежні човни з залогою 80 моряків тягнули цей транспортовий корабель за собою і привели його до німецької бази разом з 6.000 вояків усіх степенів, які були на чердаку, як також і з багатим воєнним матеріялом.

Підчас одного морського бою в Каналі один мінолов затопив два британські скорі човни та ушкодив два дальші влучними поцілами. Стежні човни взяли участь в бою, затопили одну британську канонірку та важко ушкодили один скорий човен.

В північній Африці не було вчора ніяких більших боєвих дій.

Від 26. 11. до 2. 12. ескадри німецького летунства та одиниці німецької воєнної фльоти зістрілили 44 британських літаків. Впродовж цього самого часу пропало в бою проти Великобританії 6 власних літаків.

Берлін про розмови Петен-Ґерінґ

БЕРЛІН.— Міродатні круги столиці Німеччини здержуються з коментарами про розмову між головою французької держави маршалом Петеном та райхсмаршалом Ґерінґом і обмежуються тільки до ствердження, поданого зрештою в недавній заяві з Парижа, що обговорять проблеми, які цікавлять і Німеччину і Францію. А проте булоб несправедливо — заявляють тут — розглядати цю зустріч виключно під кутом німецько-французьких проблем. Її треба скоріше розглядати з ширшого погляду, характеристичного для европейської спільноти інтересів зогляду на три фактори, що виступили зокрема в останньому часі. Йде в першу чергу про большевицьку небезпеку, дальше про відвернення англійської бльокади, яка бє по всій Европі, без ріжниці приналежних до неї народів та врешті про американські спроби вмішуватись в европейські справи. Від усіх тих факторів терпить Франція не менше, заявляють у Берліні, а подекуди й більше, як інші країни нашого континенту.

Віші зазначує сердечну атмосферу зустрічі

ВІШІ. — Про стрічу маршалів Ґерінґа — Петена в Сен-Фльорентен-Вержіні не видали у Віші ніякого окремого урядового звідомлення. В тутешніх урядових кругах всі врадовані подорожею маршала, який вернувся в понеділок вечером в найліпшому настрої до Віші. Першусього підкреслюють сердечну атмосферу цієї зустрічі.

Франція в обличчі воєнної небезпеки на Дал. Сході

ВІШІ. — Становище французького уряду щодо напруження на Далекому Сході тутешні офіційні круги висловлюють так, що Франція на випадок конфлікту на Тихому океані буде боронити усіма засобами французький Індо-Китай проти кожного нападу, звідки би він не був. Французька політика, зазначують тут, ніколи не змінилася в цьому відношенні.

—о—

У Фінському заливі затоплено 4 совітські кораблі

БЕРЛІН. 1 грудня фінські літаки і фінська прибережна артилерія перевела вдатний бій з двома большевицькими транспортами під конвоєм. Як повідомляють в звязку з тим, фінська прибережна артилерія затопила з обох цих транспортів 2, фінські морські сили один і фінські літаки також один корабель. Так спроба продертися крізь німецькі і фінські застави у фінському заливі коштувала большевиків аж 4 кораблі.

—о—

Посол Злучених Держав домагається знищення Японії

СТОКГОЛЬМ. — З Вошингтону передають каблем: „Президент Рузвелт повинен дати зрозуміти японському народові, що Злучені Держави Америки зметуть Японію з лиця землі, якщо вона не зречеться свого пляну створити японську імперію у півд. Азії". Таке домагання поставив демократичний посол Мей в одній своїй прилюдній промові. Мей, голова військової комісії парляменту, заявив далі, що якщо Японія обстоюватиме свою політику поширення в напрямі на південь, конгрес підтримає виповідження війни Японії.

—о—

Перед поворотом

(Від власного кореспондента)

Українська еміграція, що вийшла в різні часи з українських земель, має в своїх рядах представників усього народу. Тут заступлені обидва українські віроісповідання, культурні, національні та політичні угрупування, всі шари українського громадянства — інтелігенція, селянство та робітництво. — Мабуть ніодна еміграція в світі не може з більшим правом називати себе еміграцією — загально-національною, всенародньою. Українські еміґранти розійшлися по цілому світі, несучи зі собою свій прапор і своє національне імя. Але найбільше їх залишилося в Европі, зокрема в тих державах, що межували з Україною.

Завдання, що їх саме життя поставило перед нашими людьми на чужині, зводилося головно до того, щоби правдиво і всебічно інформувати чужинців про все, що торкається України, й допомагати українському народові в його важкій боротьбі за визволення. Назагал узявши, українці закордоном докладали всіх зусиль, щоб це завдання сповнити.

На чужині молодші українці взялися першзавсе до науки, старші за навчання й таким чином на протязі декількох років кадри української еміґрації значно поповнилися на европейський лад вихованою інтеліґенцією. Колишні українські старшини, студенти, середньошкільники, а то й просто напівграмотні юнаки, поставали дослідниками, докторами, інженерами, лікарями, архитектами, маґістрами, урядовцями, торговцями та взагалі фаховими робітниками. Але кожний із них у першій мірі був українцем, тож як розумів і як міг старався помогти рідній справі. В першу чергу вели всі українську пропаґанду, а здобували осяги серед чужого оточення не стільки словами, як своєю поведінкою та виконуванням фахової праці. Сміло можна сказати, що українські фахівці і українські робітники не тільки дорівнювали чужинцям, але й у девчому їх перевищували приносячи добру славу українському імені. Бувало, що неприхильний до українців чужинець, ставав нашим симпатиком, а то й приятелем, після того, як запізнався з українським еміґрантом, або побував у кабінеті українця лікаря, чи в робітні українського інженера.

Але найбільше причинилася до популяризації на чужині української справи наші наукові, культурні, громадські товариства, політичні, спортові організації, пресові бюра, журналістичні спілки, співочі, театральні гуртки тощо — своїми прилюдними виступами і постійними взаєминами з чужинцями. Тому в цілій Европі, а то й поза нею, мабуть сьогодні немає кутка, деб чужинці не знали про Україну й деб українські еміґранти не залишили якоїсь памятки по собі.

Довший час в Европі українська еміґрація була єдиною, здається, силою, яка відверто виступала проти большевизму. Аж поки боротьба з комунізмом не опини-

жася в руках німецького вояка, українські еміґранти на кожному місці протестували проти дикунського терору на українських землях, водночас висвітлювали чужинцям яку велику небезпеку для Европи й людства скривала в собі большевицька загроза.

Тепер мрії української еміґрації починають здійснюватися. Пора готовитись до повороту. І нема сумніву, що на запити наших братів над Дніпром: з чим вертається еміґрація — буде найкраща відповідь: вертається з любовю, з одною думкою та метою: спільним зусиллям, а вірою в краще завтра піднести край з руїни.

Приносячи духа заходу та придбаний досвід, наша еміґрація повинна станути до праці, як звичайні працівники — там, де цього буде треба і там, де її поставлять, не дивлячись на якому поставлено її місці та в яких умовинах доведеться їй працювати.

Історія навчила нас багацько. З наших помилок ми винесли ще більше. Нехай же те, що довелося спокутувати ніколи більше не вернеться.

дк.

Враження з табору полонених

II.*)

Ніхто з полонених не нарікає на недостачу промислових виробів в Совітському Союзі. Деякі розумніші з них пояснюють це так, що життєвий рівень маси був у большевиків такий низький, що вимоги на промислові вироби були мінімальні. Люди вдоволялися найбільш необхідними продуктами і взагалі не ставили високих вимог до життя.

Коли запитати полонених, чи вони знають, що це таке націоналісти, відповідають, що це були люди, які боролися проти комуністів, але їх було небагато, бо комуністи за ними слідкували та їх ліквідували. Дехто з полонених каже, що націоналісти — це багаті селяни — „куркулі", „кулаки". Про наші визвольні змагання знають небагато. Це торкається також і тих споміж них, які є з Правобережжя і з Поділля, де переважно ішли українські визвольні бої. Про петлюрівців знають здебільша тілки те, що такі були. Про релігію і церкву полонені назагал знають дуже мало. Одному батьки розказували про релігію і про церкву, другий десь-щось чув від когось, третій бачив церкву, але в ній не був, інший був, але не молився, бо в школі і всюди говорили йому, що Бога нема. Доволі багато таких, що вірять в Бога, але з церквою і з релігією неознайомлені. Є й такі, що кажуть, що в Бога не вірять і будуть аж тоді вірити, як переконаються, що Бог дійсно є. Майже всі полонені хрещені, принайменше так їм казали мати, тільки дехто нехрещений. Назагал всі вони віруючі, але про церкву і про релігію не мають поняття.

Серед більшости видно доволі солідний військовий вишкіл, або радше те, що старі вояки називають „виправкою". Не лише кадрова армія, але й резервісти стараються поводитися по військовому, навіть у полоні. Таке змагання вести себе по військовому видно перш усього в українців, далі у грузинів. Дуже мало військового духа мають білоруси, а вже найменше різні азіяти. Коли запитати полонених, чому вони билися, то одні з них відповідають, що билися, бо дістали такий наказ. Більшість з них каже, що зовсім не билися, але шукали нагоди, щоб піти в полон. Дехто відповідає питанням: „а за що ми мали битися"? Не видко в них якоїсь військової ідейности, ні любови до „совітської батьківщини".

Жахом переймає, коли полонені починають розповідати про часи голоду. Голодова трагедія 1933 р. витискає багатьом сльози з очей. Мало є таких українців, які підчас голоду не втратили декого з ближчих або з дальшої рідні. Деякі полонені розповідають, що голодова катастрофа забрала їм усю родину. Вони самі виховувалися у сусідів, або в дитячих захистах, або просто на вулиці.

Про голодову катастрофу в 1922 р. навіть не було чого й пити. Це видно, коли глянути на ріст і постать полонених. На всякий випадок вони нічим не пригадують колишніх російських вояків з часів світової війни. Тоді всі були здорові і великі ростом, нині всі миршавенькі і якісь хирляві. Зрештою нічого дивного. Всі ці полонені прийшли на світ уже після революції, в часах голоду.

Дуже мало зпоміж полонених належало до комуністичної партії. Пояснюють це тим, що комуністична партія була справжнім прибіжищем жидів і там не легко було дістатися. При цій нагоді можна побачити, що ненависть до жидів серед полонених дуже велика. Всі свідомі українці вважають жидів і москалів головними спричинниками свойого лиха.

Між полоненими є також чимало москалів та членів інших національностей, які жили на Україні, хоч там не вродилися. Розповідають, що їх родини давно попереселювали на Україну і там вони вже постійно. Знову деякі українці зпоза України розповідають, що їх повиселювали з рідної землі і вони мусіли жути на чужині. Мордвини, грузини, татари і інші так собі сподобали Україну, що просять, щоб переказати німецькій владі, щоб їм дальше дозволили жити на Україні. Одні тільки москалі таких бажань не висловлюють. На диво всі ті чужинці говорять зовсім добрю українською мовою. Між полоненими пішла була вістка, що чужинців, тобто неукраїнців будуть виганяти з України.

Між полоненими є й старші люди, які памятають ще старі дореволюційні часи. Вони кажуть, що тоді було краще жити, але найкраще було їм за часів НЕПУ, тобто зараз після закінчення революції на Сході. Є між полоненими й такі, що підчас революції вислуговувалися як „малороси" Денікінові, Врангльові та Колчакові. Сьогодні вони вже всі свідомі українці і коли згадують про те своє минуле, то наче так, якби його соромилися. Є між полоненими і старі повстанці партизани, що помагали червоній Москві підривати і нищити Україну. Сьогодні вони всі жалують своїх вчинків.

Коли говорити з москалями, відразу кидається в очі їх недовірливість й здержливість. Вони також висловлюються проти комунізму. Ненависти до українців не виявляють. Навпаки. Кажуть, що всі знали в Совітському Союзі, що українці сепаратисти і хочуть окремо жити. Вони, як москалі, нічого проти того не мають; якщо українці хочуть, хай собі окремо живуть. Білоруси взагалі не знають, що їм відповідати на такі питання. Зате всі українці без виїмку говорять, що Україну треба від Росії відділити. Крім того українці кажуть, що треба визволити кавказькі і азійські народи. — В Україні — заявляють далі полонені — стільки всякого добра і вона така велика, що може сама жити. До того українська культура відрізняється від московської, тому буде краще, як вона буде розвиватися окремо.

Кавказці виявляють більше ненависти до комунізму, ніж інші східні народи. Найменше відпорні на комунізм білоруси. Національна свідомість білорусів дуже низька. Єдині білоруси кажуть, що їм під большевиками не було погано жити, бо вони працювали і більше нічим не цікавилися, тому могли жити спокійно.Таксамо говорять і деякі москалі, але щоправда — дуже рідко. Азійські народи, що мають своїх представників між полоненими, відповідають на запити ломаною московською мовою. З ними взагалі важко порозумітися. Назагал треба сказати, що комунізм не пустив коріння в їх душах. Всі ті азіяти хитрі, здержливі і вічно усміхнені.

Серед українців нема ні одного, який би сказав, що був вдоволений зі совітського режиму. На запити, чи їм добре жилося під совітами — всі дають різні відповіди, які зводяться до того, що вони не знали іншого життя. І тому їм здавалося, що їм добре. Лише ті, які бачили життя на західньо-українських землях, мали змогу зробити порівняння і отверто заявляли, що Москва і комуністи обдурюють людей з рабською душею. Майже всі поводяться гідно, навіть гордо, відповідають поважно і самопевно. Назагал всі скоро орієнтуються у всьому, дивляться просто в очі і не хилять голови перед будьким. Але не видно серед них і тієї розхристаности, яку можна було подекуди побачити між молодим поколінням у Галичині, яке не пережило большевизму і тільки за два роки большевицького панування „засмакувало тієї свободи".

Між полоненими є чимало таких людей, що самі були на засланню, а ще більше таких, які мають когось на засланю. Всі ті, що відбули заслання, дуже свідомі українці і з ними багато дечого можна би зробити. Серед білорусів і москалів майже нема таких, що були на засланню, або таких, яких родини повивозили. Українці, яким позасилали родини розпитують, чи німецька влада визволить засланців і чи їм дозволить вернутися на Україну. З оповідань полонених виходить, що багато тисяч українців большевики позасилали вже в останніх часах на Нову Землю на Ледовому океані. Ті всі українці, яких большевики повиселювали з України, гаряче розпитують чи німці дозволять їм вернутися на Україну. Такими запитами просто засипують усі українці з Далекого Сходу, Забайкалля, Туркестану, Кавказу, Сибіру та корінної Московщини. Навіть переселенці в Приволжському Краю, що живуть там більшими осередками, хочуть вертатися на Україну. Большевики повисилали українців також до Алтайського краю. Деякі з них є в таборах полонених. Вони теж хочуть вернутися на Україну.

Всі полонені українці кажуть, що Росію треба поділити на окремі національні держави, зокрема треба відлучити Україну. Українці тягнуть за собою і білорусів і кавказців. Можна сказати, що сепаратистичні тенденції найсильніші таки серед українців. Коли полоненим українцям показати тризуб і запитати її, що це таке, то тільки кількох знало, що це є герб національної України. Але є між полоненими українцями й такі, що прегарно знають про національний герб і навіть кажуть, що в себе в хаті переховували тризуб, як найбільші святощі.

. На підставі того всього можнаб поробити такі висновки: 80% українських полонених — це свідомий і вироблений елемент. Вони хочуть жити і працювати для України. Молодь горить жаждою науки. Всі мають бажання краще жити і які слід використовувати багатства України. Треба буде короткого часу, щоб з тих людей зробити національно- свідомий елемент в нашому розумінню. Комуністичний режим навчив їх всіх слухати і прищіпив їм почуття дисципліни. Тому нема серед них анархії та отаманії. Треба всіх тих людей перевиховати під морально-етичним оглядом, але це також не спричинить більших труднощів, бо всі вони зберегли почуття людяности. Покищо ті всі люди інстинктовно бажають кращих життєвих умовин. Це зрозуміле на тлі тих умовин, в яких вони досі жили. Але треба сказати, що ті інстинкти — добре жити зовсім не домінують в їх психіці. Є врешті між ними к. 20% таких, що хотять тільки вигідно і добре жити, але де таких людей нема. Всі ці спостереження відносяться до звичайних совітських вояків.

М. С.

*) Гл. „К. Вісті" ч. 270.

ЗІ ЛЬВОВА І З КРАЮ

Львів, 30. листопада 1941.

ПОШИРЕННЯ ЖИДІВСЬКОЇ ДІЛЬНИЦІ У ЛЬВОВІ.

Новостворену жидівську дільницю у Львові поширено згідно з виданим цими днями розпорядком губ. д-ра Ляша в такий спосіб, що відтинки міста II. і III., положені між залізничим шляхом Львів — Тернопіль, вул. Полтвяною (від сходу), вул. Ваговою, Шпитальною і Рапапорта (від полудня) та вул. Клепарівською (від заходу), призначено на поселення жидівських ремісників і фахових робітників. Дозвіл на поселення в цьому районі міста видає Команда поліції за посередництвом жид. Ради.

Всі жидівські ремісники й робітники, що хочуть дістати згаданий дозвіл, мусять дістати остемпльовану легітимацію від штадтгавптмана або від дирекції поліції виставлену на внесок відповідних німецьких урядів чи організацій. Ті жиди, що такої легітимації не дістануть, мусять покинути означений вище район найпізніше до 1. грудня ц. р. і перенестися в дільницю, положену на північ від залізничої лінії Львів — Тернопіль.

Розуміється, що українці й поляки, які жили досі на відтинку II і III., мусять перенестися до українсько-польської дільниці міста. Остаточний речинець для них визначено день 14. грудня ц. р.

При цій нагоді зазначимо, що греко-католицьке населення, яке покидає терен жидівської дільниці, залишає там три церкви: недавно збудовану дуже гарну церкву на Клепарові, богослужебну каплицю і площу під будову церкви на Замарстинові і невикінчену ще вповні церкву на Знесінні Новому, в якій богослуження відбуваються вже від кількох літ. Очевидно — українське населення дістане за ці церкви рекомпенсату в формі відповідних обєктів в українсько-польській дільниці міста, де зможе заспокоїти всі свої релігійні потреби.

В неділю, 30. листопада ц. р. появився додатковий розпорядок губ. д-ра Ляша у справі жидівської дільниці, згідно з яким жиди з усіх районів міста мають переселитися до жидівської дільниці за зал. шляхом Львів — Тернопіль до 28. лютого 1942. Виняток зроблено тільки для двох відтинків: VI. район між вул. Городецькою, Казимира і Ягайлонською, звідкіля жиди мусять забратися таки до дня 14 грудня, та IV район між Стрілецькою площею та вул. Жовківською, Татарською і Замковою, що до якого появиться ще спеціяльний розпорядок львівського команданта міста. Окремо буле теж вирішена справа підприємств, що є в жидівській дільниці.

Отсей додатковий розпорядок важний теж для українського населення Клепарова, Замарстинова, Жовківського і Знесіння Нового, яке має тепер час перепровадитися до міста до 28 лютого 1942 р. себто пов-

НОВІ НАЗВИ ЛЬВІВСЬКИХ ВУЛИЦЬ.

Дальші переміни назв львівських вулиць такі: вул. Хмельовського — Гохштрассе, вул. Кохановського — Брайтегассе, площа Галицька — Бернардпляц, площа Смольки — Смолькіпляц, площа св. Юра — Георгпляц, площа Домініканська — Домініканерпляц, Маршалківська — Маршальштрассе, вул. Трибунальська — Трібунальштрассе, вул. Стрийська — Стриєрштрассе, вул. св. Софії — Софієнштрассе, алея Фоша — Бангофштрассе, вул. Лазаря — Ляцарусштрассе, вул. Ходоровського — Горнунґштрассе, вул. Томіцького — Томасгассе, вул. Дилевських — Бахштрассе, вул. Гербуртів—Маєнштрассе, вул. Болгарська — Бульґаренштрассе, вул. Грецька — Брахмондштрассе, вул. Турецька — Тіркенштрассе, вул. Обозова — Лягерштрассе, вул. Ліндого — Бухенґассе, вул. Калеча — Берґшрассе, вул. Клементини Танської — Гогервеґштрассе, вул. св. Марка — Маркусштрассе, вул. св. Миколая — Ніколяусштрассе, вул. Якова Стшеме — Лессінґштрассе, вул. Супінського — Гартунґштрассе, вул. Пелчинська — Гербстштрассе.

ДЕЩО ПРО ПЛАТНІ В ГАЛИЧИНІ.

До дня 1. листопада ц. р. платні в Галичині наладнано так, що висота їх сягала 160 проц. совітської трифи. З днем 1. листопада висоту платні в державних установах Галичини установлено таку саму, як у цілому Ген. Губернаторстві. Щодо платень у приватних підприємствах, то вони мають бути такі, як у краківській області, бо господарська структура Галичини подібна до структури краківської області. Висоту платень у таких підприємствах, яких нема на терені краківської области, шойно опрацьовують.

ШКОЛИ В САМБІРЩИНІ.

Із „Самбірських Вістей" довідуємося, що в самбірській окрузі отворено 205 шкіл з українською мовою навчання та 28 шкіл польських. Українські школи діляться так: 106 шкіл I. ступня (I—IV кл.), 65 шкіл II. ступня (I—VI кл.) і 34 школи III. ступня (I—VII кл.). Поділ польських шкіл такий: 11 шкіл I. ступня, 5 шкіл II ступня і 12 шкіл III ступня. В українських школах, якими схоплено 33.297 дітей, працює 596 учителів, а бракує ще 219 учителів. У польських школах на всіх 6.360 дітей є занятих 130 учителів.

ДРІБНІ ВІСТІ.

У Львові працює тепер 48 аптек, що розложені в усіх районах міста!

Після ліквідації коло 150 споживчих крамниць залишилось тепер у посіданні „Народної Торгівлі" у Львові 317 крамниць на терені міста. В усіх відділах „Нар. Торгівлі" працює тепер коло 1.500 людей.

З 300 ресторанів у Львові за большевиків, що займали коло 6.000 працівників є тепер чинних 136 ресторанів, у яких є занятих к. 2.000 людей.

В будинку Головної Пошти у Львові переведено ремонт нутра будинку і найважніших зовнішніх пошкоджень. Праця над ремонтом цілого будинку йде далі.

Львівські суди почали вже працю. Незабаром зачнуть у Львові й судові розправи.

Львовянин.

Д-Р ПАВЛО ЛИСЯК

Великий громадянин

ПАМЯТИ Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО *)

Мірилом вартости людини є обєктивний факт: чи і на скільки вона своєю появою, талантом і волею — вспіла серед ближчого й дальшого окруження тривало позначити сліди свого існування продовж життя на землі. А мірка тієї величини є майже необмежена. Від малих і більших постатей зустрічаємо все і всюди людей великих і підіймаючись на щораз вищі щаблі доходимо до постатей великанських, до героїв, що печать свого духа витискають на цілих народах а то й на людстві.

Оцю безсумнівну правду я хотів би поставити за мотто мого короткого словаспогаду, присвяченого памяті недавно помершого президента д-ра Костя Левицького, людини направді небуденної, великого українця, хто зна, чи не одного з кількох найбільших, яких ми мали й маємо.

Важкі, скорбні думи навіває на нас його смерть. Перш усього тому, бо він відійшов від нас в однім із найтрудніших і найзагрозливіших моментів нашого збірного національного життя, нашої історії. В момент безприкладної по завзяттю і жорстокости, нової кривавої світової борні. В момент, коли направду йде бій ґігантів. Коли серед океану розшалілих стихій, що скаженими бурунами раз-у-раз бють на себе, гасне хвилинами перед нами цей ледве видний маяк, що, здавалося, був нашим дороговказом й не покидав нас досі.

А проте, може якраз його довге, трудяще, героїчне життя й ці ідеали, які його окривлювали, ця тверда віра, що його не покидала в найтрагічніших для нього хвилинах — стане для нас за цей маяк, за яким ми з таким тривожним схвилюванням постійно шукаємо, забуваючи одну крицево-сильну правду, що джерело справжньої сили не поза нами, а в нас. Що базувати її слід не на зовнішніх чинниках і спонуках, а на твердій, непохитній і фанатичній вірі в перемогу, в гарті духа і витривалости нервів. Бо власне ці прикмети були найбільш суттєвими рисами його характеру, були тим, що винесло його високо понад голови його сучасників і повело у вічність із вінком безсмертности на чолі.

Три повні покоління пройшли разом з покійником по землях нашої батьківщини Іншими словами, він пережив сам й ми всі з ним буквально цілу історію нашого національного відродження, починаючи половиною 19-го століття аж по нинішний день. Це щось таке небуденне й фантастичне, що, просто, бракує слів, щоби його як слід змалювати.

Початки політично-громадської діяльности д-ра Костя Левицького сягають доби по виступі Маркіяна Шашкевича в Галичині й Тараса Шевченка на Придніпрянщині. Його смерть застає нас у момент другої світової війни. А все те, що лежить між цими двома епохами, є ні менше ні більше — тільки повною історією нашого національного відродження від перших його первопочинів, через австрійську добу, добу Великого Зриву, пізнішої катастрофи, аж до теперішнього історичного, переломового моменту. Нема в нас другої людини, яка з рівним правом моглаби про себе щось подібне сказати

День за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем і рік за роком ми маємо змогу переходити цей розвиток, слідкувати за його етапами, відмічувати його зриви й упадки та обсервувати як кволий на початку струмок цього розвитку — з літами набирає сил й росте у щораз ширшу і могутнішу ріку, яка вкінці непоборною стихією пливе вперед до остаточної мети. Ба не тільки це. Ми помічаємо й природний розвиток тієї стихії. Отже, як до неї постійно з боків вливаються щораз нові доплиcи, які й складають природньо елементи головної струї.

Ясно, що на початку стоїть як вогненний стовп невмируща постать Тараса. Нам сьогодні вже трудно усвідомити собі глибину цього перевороту, який викликала в Галичині поява „Кобзаря". Картини нашого минулого, козацтво з гетьманами, віковічна боротьба українського народу з ворогами, як і боротьба з його тодішньою панщизняною дійсністю, а головним чином ясно сформульований ідеал державної незалежности України, висловлені у формі незрівнаного, маґічного слова Тарасової поетичної музи — через ніч до основ переродили душу галицького громадянства. Це громадянство вперше почуло тверду землю під ногами. Воно зрозуміло, що є членом багатомільйонового народу з героїчною бувальщиною, тож має право до рівної з другими народами незалежности. Зі заскорузлої, матеріялістичної маси — стало українське громадянство Галичини пробоєвим леґіоном великого руху, що швидко захоплював щораз ширші круги і вивів націю на певний шлях новітнього українства.

Молодий Кость Левицький попадає у Львів в 80-их роках минулого століття са-

*) Реферат виголошений на святочних сходинах в „Українській Світлиці" в Кракові дня 27. листопада 1941

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Підсумки й міркування воєнних кореспондентів

Поміж звідомленнями з фронту займають визначне місце стратегічні оцінки. Їх значно менше, ніж звичайних репортажів чи звідомлень. Появляються вряди-годи, але в дуже правильних відступах та по закінченні кожної більшої воєнної дії. Як перші, приносять їх більші столичні газети, згодом передруковують їх провінціальні, а, то й заграничні.

І так, нпр., на початку наступу на лівобережну Україну появився в половині вересня в **„Дойче Альґемайне Цайтунґ"** допис **фон Шрама** п. з. **„Український похід"**, яким він дав обширну й вичерпну оцінку дотеперішніх дій. Ця стаття появилась другого дня в ще двох німецьких часописах, а трохи згодом у **„Донавцайтунґ"** у Београді. Отже німецький читач міг докладно обзнайомитись із станом дотеперішнього походу напередодні нових потягнень.

Автор того допису фон Шрам — один із найповажніших фахових кореспондентів у цій ділянці. Замітна була його стаття про Дніпропетровськ, що появилась п. з. **„Відскочня на Дніпрі"** в **„Дас Райх"** з 9. листопада ц. р. Положення міста в Дніпровому коліні стало його долею. Звідси вийшла одна частина кліщів, що довела до київського оступу — звідси й почався пролом до Озівського моря, що заломив і змів до решти цілий большевицький фронт на Дніпрі.

В останньому часі появилось кілька стратегічних оцінок положення на Криму. 19. листопада пише генерал-майор **д-р фон Аберкрон** військово-географічну студію про положення на Криму, що появилась у часописі **„Кеніґсберґер Альґемайне Цайтунґ"**. Автор розглянув усі дані природної будови Криму та її пригожість для теперішнього німецького походу. Ширше спинився автор на укріпленні Перекопу, цією брамою до Криму, що мала 50 км. широку оборонну смугу.

„Ця оборонна смуга була одною панцирною перешкодою із заліза й штаб 20 цм. завдовшки. Це була залізо-бетонна верства, що її треба було розсадити. Цілістю кермувала на сході положена твердиня, що її треба було брати артилерією з допомогою летунства. Та цього доконали наші пробоєві відділи з допомогою вогнеметів. Потім перейняли наші гармати із цієї твердині охорону дальших військ, що наступали. Цілу оборонну смугу здобули ми в 6-деннім бою".

У звязку з Кримом і Чорним морем застановляються військові кореспонденти над долею чорноморської фльоти. **Е. Ґлочей** обговорює в дописі **„Чорноморська фльота в тісноті"** із 3. листопада її долю. Фльота може й не потерпіла занадто, зате втратила свої найважніші бази. Пристані Одеса ,Миколаїв, Керч, Маріюпіль, Таганріг — уже в німецьких руках, Севастопіль загрожений налетами. Правда, англійська преса потішає себе, що залишилися ще Новоросійськ, Батум і Поті, але це все пристані без доків до направи, які при частих воєнних ушкодженнях доконче потрібні.

Подібний огляд дає контрадмірал **Ліцов** у часописі **„Дас Райх"** із 30. листопада. Стаття п. з. **„Потенціональний чинник — Чорне море"** порівнює спершу англійські пляни щодо Чорного моря зі світової й теперішньої війни та аналізує потім чорноморську фльоту, як військовий чинник. Автор подає навіть перелік одиниць, що з них по його здогадам складається чорноморська фльота та зясовує її положення по здобутті важних чорноморських баз. Він торкається також питання виходу совітської фльоти з Чорного моря. Виявляється, що згідно зі ст. 19 міжнародного договору з Монтре (1936 р.) воюючі держави не можуть пересилати своєї фльоти через босфорську вузину, якщо Туреччина не бере участи в війні.

Окрема група дописів з цієї ділянки — це аналіза військових умовин противника. Ці дописи появляються теж правильно і торкаються звичайно країни, з якою йде саме воєнна дія. Дуже важне місце займає тут розгляд ворожого вояка усіх частин. Правда, в попередніх походах, що кінчались блискавично впродовж кількох тижнів, навіть не було нагоди для глибшої обсервації. Та в большевицькому поході й при таємничості, що нею окутували большевики свою країну, є більше місця для аналіз.

Ось недавно появилась така стаття в **„Берлінер Берзенцайтунґ"** пера знову ж таки відомого військового кореспондента **Л. Серторіюса.** Допис обговорює в двох числах газети з 6. і 7. листопада постать „воєнного комісара". Із обсервацій полонених комісарів та висловів інших полонених доходить автор до висновків про їх становище в армії. Правда, розпорядком Сталіна з червня 1941 р. означено їх як „моральних провідників своєї частини. Він має підносити боєвого духа своїх людей особистим прикладом сміливости й хоробрости". Та дійсність інакша. Комісарі вміли лише перед наступом частини виголосити палку агітаційну промову і вже пізніше їх вояки не бачили. Оцю їх обережність доказує найкраще стаття з „Ізвестій" із дня 29. серпня ц. р., що натякає на те, де повинно бути місце комісаря підчас бою. Стаття не вирішує цього питання ясно. Висновок її, що місце комісаря повинно бути там, де саме йде вирішна фаза бою. Отже автор статті з „Ізвестій" дає заздалегідь розрішення всім комісарам, що не були б певні щодо свого місця. Але сам факт, що таке питання видвигнено в пресі доказує, що справа ця для самих большевиків невиразна.

Майже всі воєнні старшини висловлюються про воєнних комісарів із крайною неприхильністю. Вони характеризують їх здебільша як військових невіж, що втручались у всі подробиці військового проводу та старались змінити своє положення при частині, виграванням підчинених проти зверхників і навпаки. Старшини приписують їм — може й не зовсім оправдано — більшість військових невдач.

Автор допису Л. Серторіюс ставить врешті собі й читачам питання: чому держиться так довго установа політичних комісарів? Комісари — коли судити по дотеперішньому вислідi — це не провідні одиниці, що держались би силою своєї особистости. Практика дотепер не оправдала їх існування. Та їх держить система. Оця система, що зробила з совітського вояка машину без власної волі, вияловила її з власних думок та починів і включила беззастережно в апарат, якого звенами є власне вони, воєнні комісари. Лише з розторощенням цієї системи згине він, воєнний комісар, оцей підлий виплід режиму, що ображує кожну повновартну армію.

На цю тему пише **Фріц Детман** у часописі **„Дас Райх"** із 23. листопада. Він аналізує совітського летуна — спроба тим цікавіша, що совітська пропаганда дуже розреклямувала цей рід зброї. Автор не застанавляється над їх боєвою вартістю, що була б теж для нас цікава. Він розглядає вік летунів, освітній стаж та фізичну справність і приходить до цікавих висновків. Летуни були в совітській армії елітарною групою і як такі мали особливо корисні умовини. Тому вони добре відживлені, одіті й самопевні. Та автор добачує в них велику недостачу. Совітські летуни — це люди, що не вийшли поза межі своєї бать-

---

ме в момент, коли галицько-українське громадянство переживало дуже глибокий внутрішній фермент під впливом тих соціяльно-політичних ідей, які постійно напливали з Великої України. Це були ідеї національні й ідеї соціяльні. Представниками перших були українські народники з оточення Шевченка та його наслідників. Представниками других був Михайло Драгоманів та його вольнодумно-поступове суспільне вчення. Ці ідеї доводили душі молодого покоління галицької інтелігенції до стану кипіння. Воно зачало бунтуватися проти безпросвітньої дійсности, в якій народ жив тоді й з захопленням кидалося в політику, господарство, в культурну і громадську працю з метою підйому народних мас з темного льоху на світ божий. Постійно доходило до конфліктів. Молодше громадянство рішуче перло до розриву зі заскорузлим, мертвим, назадницьким москвофільством. Домагалося радикалізації і модернізації метод політичної праці і боротьби на всіх теренах. Воно не хотіло нічого більше чути про вічні закулісові конвентиклі і шушукання з маститими москвофільськими матадорами, признаючи їх шкідливими і деморалізуючими, зате кидало гасло органічної праці в низових масах, гасло творення реальних національних цінностей у виді різних товариств, установ і організацій, тільки ці речі вважаючи за єдине забороло нашої сили й за реальний гарант нашої перемоги. Маючи через Відень всежтаки відкрите вікно в Европу і беручи приклад з відродженецьких національних рухів других поневолених словянських народів, а до глибини в своїй національній гордости заторкнене безшабашним цинізмом панівної польської кліки у відношенню до нас, та гидуючи москвофільським назадництвом — це молоде галицько-українське покоління доконало впродовж останніх 20-ох літ минулого століття направду велеканської праці, без якої всі наші пізніші осяги й взагалі теперішній стан нашої справи були би не до подумання.

Ясно: це була праця багатьох ідейних і талановитих одиниць, котрих імена можна-би вичислювати в безконечність. Проте, безспірним фактом є, що всюди в цій кипучій праці і боротьбі ми між чоловими прізвищами зустрічаємо прізвище молодого львівського адвоката, д-ра Костя Левицького. Своїм талантом, енергією, розумом і працездатністю він швидко завойовує всюди перше місце. А вже в його вдачі була риса, що, коли раз це місце завоював, то або зовсім ні, або дуже важко було йому його відібрати.

Правда, парляментаристом у дійснім цього слова значінню став д-р Кость Левицький доволі пізно, бо послом до віденського парляменту вибрано його щойно при виборах на основі всезагального права голосування в Австрії в 1907-му році, а послом до галицького сойму при виборах в 1908-му році. В цьому році він вже є предсідником обох наших: парляментарного і соймового клюбів, тобто фактичним керманичем нашої політики. Але дуже цікавий старт д-ра Костя Левицького до цих становищ. Цей старт він відбув на довгій, впертій, муравлинній, організаційній праці у краю на низах, з початку як т. зв. народовець, а згодом як один з основників створеної дня 26 грудня 1899 р. на Народньому Зїзді у Львові, національно-демократичної партії, котрої лідером він став вже в 1902-му році. З тієї пори закріпився в нас неписаний закон, що політик і громадянський діяч не може бути анонімом й не може виплоджуватися десь по темних закамарках, але мусить це відповідальне становище собі заробити і то заробити важко. Дальший розвиток нашого національного життя показав, що цей принцип був дуже спасенний. Природний підбір провідницького активу нації проходив по дуже строгим вимогам і це давало гарантії, що туди не попадуть пустомели, меґальомани, невдачники, або дурні й істерики. Саме від д-ра Костя Левицького походить ця пророчиста фраза, що до булави треба голови.

Національно-демократична партія завершила один етап нашого політичного розвитку і почала новий. Ця партія постала щойно тоді, коли галицько-українське громадянство пройшло вже було прикру школу політичної зневіри в усіх дотеперішних таборах: радикального не виймаючи. Національний інстинкт не міг погодитися з чудернацькими т. зв. науково-соціялістичними тезами, а організаційно не хотів звужувати себе до одного селянства, почуваючи, що спільний й однаковий для цілого поневоленого народу національний момент, мусить мати примат перед усіми іншими, обеднуючи в спільній праці й боротьбі цілу націю з усіма її клясами, станами і професіями.

Між основниками Української Національної Демократичної Партії були: Іван Франко й Михайло Грушевський, а першу програмову відозву партії підписали д-р Кость Левицький, Юліян Романчук, д-р Евген Олесницький, д-р Володимир Охримович, д-р Евген Левицький, Вячеслав Будзиновський, д-р Андрій Кос, Олександер Борковський, Василь Нагірний, Іван Белей, д-р Евген Озаркевич, д-р Дамян Савчак, д-р Антін Горбачевський, о. Олександер Те-

ківщини, буквально й переносно. Вони жили в замкненому світі й не мали ширини кругозору, що її летун дістає не лише на своїй машині, але й через широке пізнання світу взагалі.

Ці статті на стратегічні теми, що появились за останній місяць, можуть дати уяву про те, як підходить німецький журналіст до воєнного ремесла. Через таку солідну оцінку, через такий фаховий переріз, через воєнну дійсність загал учиться думати військово-оборонними катеґоріями. Зглибити воєнне ремесло, пізнати залежности й зрозуміти причини дій — ось мета, до якої змагає німецький загал.

—о—

— ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ ЗАМОВЛЯЮЧИХ У НАС КНИЖКИ, що покищо ДО ГАЛИЧИНИ не можемо книжок висилати, бо пачок до Галичини пошта ще не приймає. Усі такі замовлення просимо спрямовувати на адресу: „КНИГОТОРГ", ЛЬВІВ, вул. Чарнецького ч. 12.

„Українське Видавництво".

ницький, о, Сильвестер Лепкий, о. Тит Войнаровський, о. Степан Онишкевич, о. Йосиф Фолис і багато інших.

Згодом через організаційний апарат нац.-дем. партії, якої продовженням була короткий час т. зв. Трудова Партія і вкінці, вже за Польщі: Українське Національно-Демократичне Обєднання — пройшло безліч наших політичних і громадських діячів. Про політичне обличча тієї першої нашої справжньої націоналістичної партії свідчить такий уступ першої її публичної відозви: „Нашим провідним ідеалом є незалежна Русь-Україна, в якій усі частини нашої нації обєднались би в одну новітню державу. Та поки осягнемо цей наш ідеал, мусимо на ґрунті теперішніх відносин і в рямцях австрійської держави змагати до створення окремої нашої національної провінції, з нашою окремою адміністрацією і окремим національним соймом у Львові" ітд. Так написано д. 5. січня 1900 р., себто майже пів століття тому. Значить: провідні наші гасла були живим нашим політичним постулятом вже дуже давно так, що зайво булоб відкривати давно відкриту Америку.

Сама конструкція партії уявляє собою ориґінальну і здорову сполуку двох принципів: демократичного, коли йде про контролю і критику діяльности партійної верхівки і провідницькою, коли йде про керування низовими масами. Як провідний орґан партії діяв Центральний Комітет, який втішався беззастережним авторитетом і фактично накидував волю загалові, й не спирався на пястуці, тільки виплива з патріотизму і ідеалізму провідників, їх таланту, енерґії, чесности і характерности, спирався на довірю громадянства. Рішення партії виконувано з найбільшою дисципліною.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ГРУДЕНЬ.
5. Пятниця — Филимона ап.
6. Субота — Амфіл., Григор.

— ПОДАЄМО ОТСИМ ДО ВІДОМА всім нашим передплатникам і зацікавленим у Німеччині, що чеками В-ва на наше конто в Берліні Pscha ч. 68.085 можна вплачувати гроші тільки на передплату часописів. На висилку грошей на книжки мусить кожний мати окремий дозвіл від девізового уряду. Гроші вплачені не на передплату часописів не будуть прийняті. — Українське Видавництво.

— ЦЕРКОВНА УРОЧИСТІСТЬ У КРАКОВІ. Парохіяльна Рада Православної парохії у Кракові повідомляє Українське Громадянство, що в неділю, 7. грудня ц. р. в год. 9—13 відбудеться посвячення новопобудованої каплиці в домі ч. 24 при Шпитальній вулиці у Кракові. Чину посвячення доконає Владика Паладій в сослуженні варшавського и краківського українського духовенства. Співатиме варшавський катедральний хор.

— В СУБОТУ 6. грудня ц. р. в год. 20.30 відбудеться в православній церкві (вул. Шпитальна 24) панахида з 20-ті роковини „Базару" Проханться все українське громадянство вшанувати своєю присутністю память Героїв.

— ПІД УВАГУ УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИКАМ, ЯКІ ВИЇЗДЖАЮТЬ НА ПРАЦЮ ДО НІМЕЧЧИНИ. Українські робітники! Перед виїздом до Німеччини постараитеся про виказку Українського Комітету, що ви українці. Не виїзджайте до Німеччини без особистих документів. Документи мусять бути в німецькій мові. Без відповідних документів не дістанете таких умовин праці та винагороди, які прислуговують українським робітникам. — Український Центральний Комітет, Відділ Праці і Суспільної Опіки.

— ШКІЛЬНІ ДЕННИКИ є на складі в Українському Центральному Комітеті, Краків, Зелена 26 — і туди слід спрямовувати замовлення. Ціна 10 зол. Висилається тільки за попереднім надісланням грошей, або за післяплатою. — Фінансовий Відділ УЦК.

— ЧЕРГОВІ СХОДИНИ „Української Світлиці" в Кракові відбудуться дня 6. грудня ц. р. в год. 19-ій. Темою сходин будуть враження д-ра Є. Ю. Пеленського з поїздки до Києва п. н.: „Зустріч із сірою людиною Совітської України". Адреса домівки: вул. Зелена 26, м. 9. — Просимо явитися точно. 2х

— „ДОРОГА", ілюстрований, що-місячний журнал, приносить в останньому числі за листопад актуальний і цікавий зміст. Находимо тут саме статтю відомої авторки Дарії Віконської п. н. „Тільки тяжко здобуте...", дальше незвичайно актуальну статтю нашого відомого науковця д-ра Івана Раковського п. н. „Світогляд сьогочасної науки — наука проти большевизму". Стаття ця, перша з цілого циклю, в популярній формі започатковує критику матеріялізму і зясовує сьогочасний ідеалістичний світогляд. Цікава теж стаття О. Поломського на тему „Шевченко й Москва", яка буде продовжувана, з огляду на багатство теми, в чергових числах. Дальше йдуть літературні речі: В. Кархута: „Мандрівка", І. Винницької: „Камяна сокира", Н. Савченко: „Син отамана повстанців", поема В. Переяславця п. н. „Козацька Україна", С. Орлюка: „Марш молодих" і дві листопадові поезії: Е. Козака „Листопад" і С. О. Вільки „Базар" (у 20-ліття Жертви). Число замикають статі: Лещетарка: „Поклик простору", Марден: „Обовязок — перш за все", Б. Л.: „Молодь східніх земель", * * * „Табори молоді в 1940-41 рр." і ін. В тексті 18 світлин і ілюстрацій наших мистців: С. Гординського, Е. Козака, Л. Перфецького і М. Дмитренка, мистця з Києва. Журнал своїм характером і змістом інтересний для загалу, а окремим додатком п. н. „Дорога Юних Друзів" він підхожий навіть для старшої дітвори та головно юнацтва. Сторін 16 великого формату. Ціна 80 сот. — Замовлення слати на адресу: Українське Видавництво, Краків, Райхсштрассе 34.

— „КРАКАВЕР ЦАЙТУНҐ" з 4. XII. ц. р., ч. 286, помістив для пригадки розпорядок Генерального Губернатора з 23. X. ц. р. про воєнних полонених у Генеральному Губернаторстві, який ми вже свого часу також передрукували. Як це вже відомо нашим читачам, із полоненими не вільно зустрічатися, хіба що це необхідне з оглядів службових, професійних або з огляду на відносини праці. Але в усіх тих випадках треба обмежити ті зустрічі до найнеобхідніших розмірів. Кожний, хто довідається про втечу полоненого, повинен про те повідомити найближчу військову або поліційну станицю. Хто помагає полоненим втікати або їм влекшує втечу таким чином, що дає їм захист, одяг, харчі або інформації, буде покараний вязницею, а в важчих випадках важкою вязницею. Крім того Губернатор дистрикту може покарати грошевою карою всіх або поодиноких громадян тих громад, у яких нарушили постанови згаданого розпорядку.

— ВІДШКОДУВАННЯ ЗА ВОЄННІ ШКОДИ. Всі ті, що потерпіли шкоди внаслідок воєнних дій, звязаних із німецько-большевицькою війною, або внаслідок військових наказів, які видали у звязку з воєнними діями, можуть дістати відшкодування грішми або в натурі. — Висоту відшкодування та речинець його виплати означує „Кріґсшаденамт, Реґірунґсґебойде, Кракав". — На цю адресу треба висилати прохання в справі відшкодувань найпізніше до 31. XII. 1941 р. Справу згаданих воєнних шкід управильнює розпорядок зі 7. VIII. 1941, який не торкається жидів і покищо не обіймає також Галичини. Згаданий розпорядок не торкається шкід із часів польсько-німецької війни.

— В ПЕРЕМИШЛІ відкрили 1. грудня в будинку „Народнього Дому" при вул. Бандурського ч. 5 (Косцюшка 5) крамницю із церковною утварю. — Власником її є п. Рижак Михайло. Нова крамниця приміщена в домівці колишньої „Достави". Вона є єдиною того роду крамницею не тільки для Перемишля і його околиці, але також і для сусідніх повітів.

— В ЧЕТВЕР відкрили в Будапешті велику протибольшевицьку виставу. Її особливе політичне значіння підкреслює вже те, що президент мiністрів фон Бардосі відкрив її особисто.

КОРОТКІ ВІСТКИ

* **„Я не бачу** ніякої можливости, якби можна вдержати мир на Пацифіку серед теперішніх умовин" — заявив у вівторок у Батавії Альфред Даф Купер у переїзді з Австралії до Сінґапур підчас одної розмови з представниками преси. Даф Купер признав, що Японія намагається продовжувати вошинґтонські переговори.

* **У відношенню** анґлійців до Сіяму можна ствердити тепер зміну: Анґлія починає переводити супроти Сіяму ті самі засоби, які розпочали анґлійську інвазію в Іраку та Ірані. Серед населення Сіяму викликала велике затривоження вістка з Банкоку, що туди прибуде 500.000 австралійців із метою зміцнити окруження Японії. Водночас є вістки, що в Індії концентруються війська, які опісля мають перевезти до Бурми, де теж прийдуть рішення щодо дальшої воєнної підготови.

* **З Вошинґтону** передають каблем: У понеділок проголошено новий правильник для чужинців, які хочуть виїхати з територій Злучених Держав і який почав діяти. Згідно з ним, усі чужинці, що перебувають у Злучених Державах і які хочуть із них виїхати, потребують для цього окремих дозволів, що їх видає міністерство. Правильник робить виїмок тільки для мешканців прикордонних округів біля канадійського та мексиканського кордону, яких уповажнює до переходу кордону окрема леґітимація. Міністерство має зрештою змогу приймати окремі постанови для дальших категорій чужинців. Так громадяни східньо-азійських держав є під сучасну пору від цих заряджень покищо звільнені.

* **Французький** державний секретар для кольоній, адмірал Плятон, прибув до Рабату. Привітали його генеральний резидент Марокка, генерал Ноґ, та головний командант усіх військових сил північної Африки, генерал Жіен. Адмірал Плятон був у середу гостем султана Марокка.

* **Новий шум** довкола Східньої Азії й Пацифіку Злучені Держави Америки використали на всякий випадок на те, щоби далі успішно продовжувати свою політику баз. Вже є вістки з Вошинґтону про те, що Анґлія готова відступити Злученим Державам Америки Різдвяні острови (2.000 км. на південь від Гаваї), групу островів Пальміра на північний захід від них, острови Фіджі й укінці Нову Каледонію.

* **4.000 вбитих і ранених** має британський полк на Кипрі, який був у боях в Греції і Лібії. Подав це часопис „Ціпрус" в Нікосії, який називає ті втрати незвичайно важкими.

Вістки з України

КИЇВ. — В окупованих областях України починає життя плисти по давньому. В Дермані відчинено українську гімназію, в Рівному фахову школу, в якій попри загально-освітні предмети вчитимуть теж кравецтва, ручних робіт, білизнярства, вишивання, ткацтва, шевства, гончарства і ін. Час навчання триває 2 роки, до школи приймають тих, що скінчили 4—5 кляс народньої школи.

З доручення міської управи Києва засновано правничий відділ, якого завданням буде зорганізувати судові слідчі уряди. Правно-науковий відділ почав уже свою діяльність. Прийнято тимчасові постанови про адвокатуру, слідчі уряди, нотаріяти, пенсіонування інвалідів тощо.

Як повідомляє єлисаветградський часопис „Український Голос", відділ народньої освіти міської управи виробляє програми на найближчий шкільний рік. Навчальною мовою в школах буде українська мова, російську мову усунуть із програм навчання. Зате в програми введуть німецьку мову.

До Києва прибуло понад 30 закордонних журналістів, серед них американці, словаки, хорвати, шведи, серби та інші, які оглянули під проводом проф. д-ра Коха місто та його памятники старовини, церкви й музеї. Журналістів прийняв голова міської управи проф. Багазій, що поінформував їх про загальне положення в Києві. Журналісти вельми цікавилися проявами українського життя.

В Києві засновано український національний хор, який створено з почину Союзу мистців радія, фільгармонії та капелі „Думка". Капеля і також хор під проводом диригентів І. Головка та Г. Гончарова, розвиває широку діяльність і має великий репертуар українських пісень, заборонених большевиками.

Фінська преса про історичне засідання парляменту

ГЕЛЬЗІНКИ. — „Фінляндія має право по своєму боці" — пишуть фінські часописи з нагоди історичного засідання фінського парляменту. Представництво фінського народу, каже часопис „Уузі Суомі", не могло краще відсвяткувати спогаду про день, у якому спільний фронт зустрічав велитенський ворожий наступ. Згадуючи 30 листопада, що був другими роковинами большевицького нападу, пише „Гуфвудстадсблядет", що зовнішні передумовини фінської боротьби змінилися: переможна німецька армія ввійшла глибоко в серце совітської держави і створила нові можливості для запевнення Фінляндії безпеки. — Опісля часопис обговорює совітські наступи в літі 1941 р. і зазначує, що після прогнання ворога з загарбаних ним областей та з дальших теренів, визволення закінчилося проєктом приєднання відзисканої Карелії.

—o—

Завзяті бої між совітськими та німецькими повзами

БЕРЛІН. — На середньому відтинку сх. фронту одна німецька панцирна дивізія зайняла 1. XII. в успішному наступі дальший терен, хоч большевики ставили завзятий спротив та переводили протинаступи. На лівому крилі тієї дивізії прийшло в тому ж дні до завзятих боїв з сов. панцирними силами, що пробували спинити похід німецьких панцирних самоходів. Підчас цього бою німецькі повзи знищили 4 сов. панцирні самоходи та 4 сов. протипанцирні гарматки. В тому самому дні большевицька піхота та панцирні самоходи перевели відтяжні випади на інші частини тієї ж панцирної дивізії. Але німецький полк, що діяв на цьому відтинку, відбив большевицький випад з важкими втратами для ворога і панцирна дивізія повела далі й на цьому відтинку свій наступ.

—o—

Про хід боєвих дій в північній Африці

БЕРЛІН. — Перший раз від початку британійської офензиви в Північній Африці німці, опубліковуючи дотеперішні числа полонених і британійських втрат в панцирних возах, подали докладний аж до подробиць причинок про хід боєвих дій. Подані числа про 9 тисяч полонених і 814 знищених або здобутих панцирних возів набирають особливого значіння, коли взяти під увагу терен і умовини серед яких їх досягли.

Европейські мірила ведення боїв втратили в пустині свою вартість. Моторизація є там для агресивних операцій найважніщою передумовою. Втрата 814 панцирних возів не є для британійців якоюсь хвилевою втратою матеріялу, але вона говорить, що більша кількість дивізій позбавлені своєї моторизації. При тих втратах заважує ще довжина дороги транспорту. Подорож одного англ. панцирного возу, призначеного для Африки, означає дорогу з Англії довкола південного рогу Африки до Єгипту, залізницею до Марса Матрук, а опісля кількасот кільометрів важкопрохідними пустинними стежками на поле бою.

Ясно, що втрати британійської военної фльоти в місяці листопаді мають велике значіння для подій на африканськім терені війни. Також затоплення британійського корабля-літаконосця означає в практиці втрату 60—70 літаків і втрату важного рухомого летовища для підтримки їхніх операцій в Лібії. До цього приходить важке ушкодження двох британійських военних кораблів, які мали брати участь в боях під Тобруком і Солюмом, як плаваюча артилерія від сторони моря.

Тільки один німецький корпус знищив 153 сов. повзів

БЕРЛІН. — Важкі втрати, які мають большевики у боях під Москвою від постійного наступу німецьких військ, віддзеркалюються також у звіті одного німецького військового корпусу. Війська цього корпусу знищили в одному єдиному тижні 153 сов. повзів та добули 19 сов. гармат різного калібру. Підчас тих боїв одна тільки дивізія цього корпусу знищила 93 сов. повзи, серед них кілька важких та найтяжчих.

ПОКЛИК МАРШАЛА МАННЕРГАЙМА.

ГЕЛЬЗІНКИ. — Начальний вожд фінської армії, фельдмаршал Манргайм видав перед своїм поворотом до армії, яку залишив був, подаючись на наради з урядом у Гельзінках, відозву до фінських мужчин і жінок, у якій м. і. каже:

„Тепер, коли фінські мужі бачили власними очима несамовиті підготування, що їх брехливий сусід розпочав, базуючись на своїй велитенській перевазі, щоб напасти на нас водночас на цілій нашій тисячу км. довгій сухопутній границі, не кажучи вже про береги Білого Моря, не сумнівається вже хіба ніхто, що наша країна була засуджена на загибіль, якби вона була рішуче не стнула до бою, у якому йде про наше все. Можемо бути горді за нашу армію; не багато бракує, щоб ми виконали наші стратегічні завдання, а саме вирвати ворогові засоби, які він дбайливо підготував, щоб нас знищити та добути границю, що була б легша до оборони, як будьяка давніша границя Фінляндії. Ми там на фронті розуміємо, що й ми і наша батьківщина ідемо назустріч суворій зимі, яка виставляє нас на проби й недостачі, але ми знаємо, що наша постава і наша віра оплатиться. Світ зрозуміє нас. Не ведемо імперіялістичної війни, а змагаємось за наше майбутнє і за нашу безпеку. Маннергайм.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 8 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу, — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7. Fernsprecher 102-79.